

WSOY

A black and white portrait of a woman with long, dark hair, looking directly at the camera with a serious expression. Her hand is resting near her chin. The background is a textured, mottled grey.

HOMÄÄIDIN PÄIVÄKIRJA SUSANNA MAKAROFF

**HOMEÄIDIN
PÄIVÄKIRJA
SUSANNA
MAKAROFF**

**WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI**

Kirjailija kiittää Suomen Kulttuurirahastoa
työskentelyapurahasta.

Julkaistu ensimmäinen kerran
Avaimen kustantamana 2017.

Päivitetty laitos
© Susanna Makaroff ja WSOY 2023
Werner Söderström Osakeyhtiö
Kansi: Martti Ruokonen
Kannen kuva: AJ Savolainen
ISBN 978-951-0-50039-2
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Lukijalle.....	9
Päiväkirja	13
Epilogi.....	299
Pieni selviytymisopas	333

*Kahden vuoden aikan kaheksan muuttoo tehtiin.
Päässä vaan liikku et mihin muutetaa nextii.
Sitku kämpäs huomattii ongelmii, ni se siit.
Päivän aikan kamat pakattu jo messii.*

*Monet paikat vuosien saatos on jo testattu.
Ei me mitää fakin muuttomiehii koskaan pestattu.
Kestetty ollaan kyl tää koko aika,
mutta kyllähän tää on ollut aika sairast.*

*Vaikka viime ajat oisi ollut vähän vaikeita,
parempaan päin, yrittänyttä ei laiteta.
Vaik välil tuntuu, ettei tää todellist ole,
aint no place like home, home sweet home.*

*Silti paremmasta jaksanut mä unelmoida.
Kyllä mulla joka päivä syntyy uusii kuvioita.
Mä tulin tänne kertoo oman tarinani.
Kaikkee koettu, mut Andrei on vaa sama paviaani.*

*Me ollaan kauan etitty oikeeta asuinpaikkaa.
Nyt me se löydettiin, eikä siin oo mitään haittaa.
Vihdoin mul on koti, jonne voin kamani laittaa.
En jaks enää skeidalla mun päätäni vaivaa.*

*Oikein kuulit, mul on ollut vähän huono tuuri.
Tuntuu että naamani päin puhaltaa voimakas tuuli.
Vaik et luulis, ulkokuoreni on paksu muuri.
Jos oot kuullu musta jotain, mä en oo se keltä sä kuulit.*

*Epäaktiivisesti tehty pari vuot musaa.
Huomaan et pikkuhiljaa asiat alkaa skulaa.
Ei täs auta muuta ku rupee uusii biisei dusaa.
Koht lähtee niin tykisti et huudat lujaa hallelujah.*

*Musan tekeminen kyl mua aina helpottanu.
Ei sun tarvitse minun kaikkii tarinoitani tajuu.
Yleensä tarinois on happy ending,
täs ei vieläkkää mut silti täytyy jaksaa till the ending.*

ANDREI MAKAROFF, 14. SYYSKUUTA 2016

Lukijalle

Uusi koti tuntui täydelliseltä meille. Sen sijainti oli loistava, neliöitä oli juuri sopivasti ja tunnelma lämmin. Arvostetun arkkitehdin suunnittelema selkeäpohjainen, isojen ikkunapintojen asunto yhdessä tasossa oli ollut pitkäaikainen haaveeni. Asunnon vastaremontoitu tyylikäs atriumpiha lasitettuine terasseineen kruunasi kokonaisuuden. Rakastuin asuntoon ensisilmäyksellä. Ja niin rakastui miehenikin. Tutustuimme papereihin, putkiremontin hankesuunnitelmiin ja kuntotutkimuksiin, soitimme isännöitsijälle ja hallituksen puheenjohtajalle, eikä mitään epäilyttävää ilmennyt. Mies kiipesi katolle ja totesi senkin olevan ikäänsä nähden hyvässä kunnossa. Myyjämme istui hallituksessa ja vakuutti yhtiön olevan hyvin hoidettu. Laskimme rahojamme ja maksukykyämme, ja teimme lopulta tarjouksen, joka oli reilusti alle pyyntihinnan. Kävimme tiukat hintaneuvottelut ja lopulta päädyimme aivan kipurajoillemme kauppahinnan suhteen. Uskoimme selviävämme asunnon kustannuksista myös putkiremontin jälkeen. Ja kun kaupat vihdoin tehtiin, olimme iloisia siitäkin, että eläkepäivämme olisivat nyt fiksun sijoituksen myötä turvatut.

Ajattelin, ettemme muuttaisi tästä uudesta kodistamme pois ehkä koskaan. Emme ainakaan ennen kuin kymmenen-vuotias kuopuksemme muuttaisi joskus omilleen. Seitsenhenkinen perheemme oli kutistunut kolmihenkiseksi syksyllä 2011, ja 260 neliön kokoinen paritalokoti rauhallisessa

nukkumalähiössä Espoossa käynyt aivan liian suureksi ja kalliiksi meille. Vaikka asunto ja naapurit olivat todella kivoja, meidän oli aika vaihtaa kotia ja maisemaa. Halusimme lähemmäksi Tapiolaa, ja varsinkin minä unelmoin kodista rakkaiden rantojeni ääreltä. Rannoilta, joilla olin oppinut kävelemään, uimaan ja hiihtämään, itkenyt sydänsurujani, juhlinut ja juopunut, käynyt naku-uinneilla ja pännännyt ylioppilaskirjoituksiin ja yliopiston pääsykokeisiin. Vihdoin, vastoin kaikkia olettamuksiamme, olimme onnistuneet hankkimaan sellaisen. Vähemmästäkin ihminen voi pakahtua onnesta.

•

Nyt, vuosia myöhemmin, alueen rannat ovat edelleenkin minulle rakkaimmat maailmassa. Unelmakotimme sen sijaan sairastutti minut ja poikamme, vei kotirauhamme ja koko omaisuutemme.

Kun kotimme vakavat homeongelmat alkoivat syksyllä 2013 paljastua, emme osanneet kuvitellakaan minkälaiseksi selviytymistaisteluksi arkemme muuttuisi vuosien ajaksi. Emme tienneet, että elämämme tulisi olemaan jatkuvaa muuttamista, oirehtimista ja sairastelua, omien oikeuksien puolesta taistelemista, jatkuvaa riitaa, loputonta taloudellista ahdinkoa, epävarmuutta ja pelkoa pärjäämisestä. Yllätyksenä on tullut sekin, että homekodin loukkuun joutuneet eivät saa Suomessa viranomaisilta kriisiapua. Vaikka menettät kaiken omaisuutesi, kodin irtaimistosi, vaatteesi, kotisi ja kotirauhasi, vakuutukset eivät korvaa menetyksiäsi, etkä saa taloudellista tukea tai käytännön apua mistään. Tai ainakaan me emme ole saaneet. Oikeusprosessit kestävät vuosia ja siitä saatko lopultakaan koskaan oikeutta, et voi olla varma.

Kun oma tilanteemme räjähti käsiin ja olimme täysin paniikissa, olisin kaivannut kipeästi kirjaa, jossa olisi ollut

yhteen koottuna aiheeseen liittyvää tietoa, konkreettisia käytännön ohjeita, linkkejä ja vinkkejä. Meillä ei ollut mitään tietoa homeiden riskeistä terveydelle, asumisterveydestä, siitä mitä pitäisi tutkia ja tehdä, kehen olla yhteydessä ja miten toimia oikein, miten vastuut ja velvollisuudet jakautuvat. Rauhoittavaa, positiivista ja rohkaisevaa vertaistukea-kin kaipasin.

Ryhdyin kirjoittamaan tätä kirjaa monien ihmisten pyynnöstä. Vaikka alkuun vastustinkin ideaa, vähitellen ajatus kokemustemme ja vuosien aikana keräämäni tiedon jakamisesta muille homekodin loukkuun joutuneille ihmisille alkoi tuntua tärkeältä. Tiedän kokemuksesta, että tieto vähentää tuskaa. Toivon myös, että tarinamme valaa uskoa kriisistä selviytymiseen. Tunnelin päässä on aina valoa.

PÄIVÄKIRJA

MARRASKUU 2012

Olin pakahtua onnesta sinä hetkenä, jolloin avasin uuden kotimme portin ensimmäistä kertaa omilla avaimillani. Tuntui, että kaikki palaset olivat lokahtaneet lopulta täydellisesti paikoilleen. Marraskuu ei tuntunut yhtään marraskuulta.

”Uskomatonta, että tämä on oikeasti meidän”, hehkutin takanani seisovalle Mikalle, miehelleni. Olimme tulleet käymään asunnossa pikaisesti suoraan kaupanteosta, ilman poikaamme Andreita. Olimme luvanneet, että tulisimme illalla uudelleen hänen kanssaan. Hän oli aivan yhtä innoissaan uudesta kodista kuin vanhempansakin.

Pysähdyimme atriumpihan mustalle liuskekivilaatta-käytävälle ja annoimme katseemme kiertää rauhassa pihan yksinkertaisen tyylikkäitä yksityiskohtia: terassin pituista rosterikaukaloa valkoisine pikkukivineen ja korkeine puksi-puuruukkuineen sekä lasitettua terassia kalusteineen, jotka olimme kaupanteossa myös ostaneet. Myyjäpariskunta oli kertonut piharemontin maksaneen heille lähes 100 000 euroa. Sen oli suunnitellut helsinkiläinen arkkitehtitoimisto, jonka useita kohteita olin nähnyt sisustuslehtien sivuilla. Kaikesta näki, että piha oli ammattilaisten suunnittelema, hyvällä maulla remontoitu ja siihen oli varmasti uponnut paljon rahaa. Kokonaisuutta ei voinut kuin ihaila.

Jatkoimme huokailuamme astuessamme sisälle asuntoon. Se näytti vaalealta, avaralta ja puhtaalta. Ensimmäistä kertaa asuntokaupan jälkeen voisimme vain kantaa tavaramme

sisään ja asettua kodiksi. Pelkkä ajatuskin tuntui ihanalta. Putkiremontin alkuun olisi noin vuosi aikaa. Vasta sitten miettisimme mahdollisia pintaremontteja. Siihen saakka voimme nauttia aikaisempaa pienemmistä asumismenoista, huolettomammasta arjesta ja elämästä muutaman askeleen päässä merenrannasta.

•

Ennen sitä meidän piti kuitenkin hoitaa valtava muutto-urakka. Se oli fyysisesti raskain kaikista muutoistamme. Seitsenhenkisen perheen kaksikerroksisen ison kodin, alakerran vanhaan uima-altaaseen rakennetun lämpimän varastotilan, autotallin ja pihavaraston tyhjentäminen ei tapahtunut päivässä eikä kahdessa. Sitä tavarain ja muuton jälkeisten mustelmien määrää!

Olisimme voineet perustaa irtaimistollamme lasten ja nuorten käytettyjen vaatteiden, lelujen ja pelien liikkeen, kirjadivarin, urheiluvälinekirppiksen, pienen kuntosalin ja romukaupan. Astioilla ja tarjoiluvälineillä olisi niiden määrän puolesta voinut pyörittää kahvilaa. Meillä oli kolme sohvaa, kaksi pianoa, sänkyjä, pöytiä, mattoja ja lamppuja moninkertaisesti enemmän kuin tarvitsisimme uudessa kodissamme. Yritimme päästä tavarasta eroon nettikirppisillä ja lahjoittamalla aikuisille lapsillemme. Lopulta Mika ajoi roinaa Malminkartanon Sorttiin peräkärrykaupalla ja vei hyväkuntoisia huonekaluja Kierrätyskeskukseen. Onneksi uudessa kodissa oli myös varastotilaa, jonne saimme mahdutettua kaikki tarpeelliset urheiluvälineet ja ennen kaikkea lasten legot, lelut ja itse tehdyt taideteokset, joista en suostunut luopumaan.

Teimme Mikan kanssa muuttoa yhteensä seitsemän ympäripyöreää päivää ennen kuin saimme vanhan kodin luovutuskuntoon. Muuttopäiväksi saimme kantovoimaa poijistamme ja Mikan palomieskollegoista. Minä keskityin

astioiden pakkaamiseen ja taulujen ja särkyvien esineiden kuljettamiseen autollamme. Olin ainoa, jolla oli pinna kireällä. En voinut uskoa silmiäni, kun näin poikiemme kesken muuton hengailevan katolla ja pelaavan pingistä pihan perällä. En säästellyt kommenttejani. ”Rauhoitu. Älä ole niin stressinä koko ajan”, huikkasivat Mika ja parikymppiset poikamme takaisin ärsyttävän hyväntuulisesti.

Tiesin, että tulisin ikävöimään vanhasta kodistamme kivoja naapureitamme sekä suojaista, metsään rajoittuvaa isoa pihaa omenapuineen ja marjapensaineen. Koti oli ollut muinoin järkivalinta. Silti, niin valoisa ja kaunis kuin se olikin, olin varma, että uudessa kodissamme olisin vielä onnellisempi.

Muuttopäivän iltana seisoi uudessa kodissa kaikkien huonekalujemme, 130 lainalaatikon, kymmenien vaatteilla täytettyjen jätessäkkien, kassien ja pahvilaatikoiden keskellä väsymyksestä kiukkuisina. ”Miten ihmeessä saamme ikinä tämän kaiken mahtumaan tänne?” huokailin, sillä pelkäsin joutuvani heittämään vielä lisää itselleni tärkeitä tavaroita pois. Sinä iltana meistä ei ollut enää mihinkään. Raivasimme kaaoksen keskelle sängyille sen verran tilaa, että pääsimme nukkumaan. Seuraavana aamuna aloitimme laatikoiden purkamisen ja huoneiden sisustamisen vahvan italialaisen kahvin voimalla. Yllättävän nopeasti kaaoksesta syntyi kaunis koti.

Olin haaveillut vuosia uusista, aikaa kestävästä laadukkaista huonekaluista. Asuntokaupan myötä pystyin toteuttamaan unelmani niidenkin suhteen ja käymään ostoksilla muuallakin kuin Ikeassa. Hankimme Vepsäläiseltä sohvan, sohvapöydän ja Tempur-parivuoteen. Ostimme uuden sohvan kaveriksi sopivan ihanan nojatuolin. Teetimme puusepällä jatkettavan kokotamisen ruokapöydän ja sen seuraksi ostimme kahdeksan design-tuolia ja astiakaapiston. Andreinkin huone sai kokonaan uudet kalusteet. Kodista tuli joka tavalla uusi meille.

Tätä hetkeä olimme odottaneet. Vähemmän isoon kotiin, pihaan ja perheeseen liittyviä kuluja ja velvollisuuksia, enemmän vapaa-aikaa, rauhaa ja rahaa tilillä.

Harmi vain, että sairastuimme heti muuton jälkeen koko perhe sitkeään flunssaan. Olin myös onnistunut ilmeisesti muutoissa jumiuttamaan niskani ja hartiani perinpohjaisesti. Kärsin aamusta iltaan päänsärystä, johon eivät aptee-kin särkylääkkeet pureet. Myös silmäni olivat todella arat, kuumottavat ja kipeät. Ehkä sekin liittyi flunssaan.

KEVÄT 2013

Joulunpyhien jälkeen varasin lopulta ajan silmälääkärille. En enää kestänyt silmiäni jatkuvaa punoitusta, arkuutta, kutinaa ja kirvelyä. Oireet olivat viikkojen aikana vain pahentuneet. Näytin koko ajan siltä kuin olisin itkenyt. Kosteustipat olivat yhtä tyhjän kanssa oireiden lievittämisessä. Kirvely oli erityisen sietämätöntä iltaisin kasvojen pesun jälkeen ja jostain kumman syystä aina olohuoneen sohvalla istuessani. En voinut ymmärtää, mistä oli kysymys. Toivoin, että lääkäri löytäisi syyn ja saisin silmäni kuntoon.

Olin saanut todennäköisesti marraskuisen flunssan jälkitautina myös niveltulehduksen. Kipu ja särky kiersivät jatkuvaa rataa ympäri kehoani ja vaihtoivat paikkaa esimerkiksi olkapäästä isovarpaaseen tai lonkasta kyynärtaipeseen. Sorminivelet tuntuivat erityisen kipeiltä, mutta niiden kivun laitoin työrasituksen piikkiin. Tein pikkuruisessa työhuoneessani makuuhuoneen ja Andrein huoneen välissä pitkiä päiviä naputtaen läppäriäni näppäimistöä.

Lähdin silmälääkärin vastaanotolta silmät puudutustipoista sumeina kolmen reseptin kanssa. Lääkärin mukaan silmäoireeni johtuivat silmien kuivuudesta, yliherkkyydestä ja epäspesifistä tulehduksesta. Hän määräsi hoidoksi kosteus-, allergia- ja tulehdustippoja. Kahdet ensimmäiset tarvittaessa jatkuvaan käyttöön. Allergisen reaktion ja tulehduksen aiheuttajista ei ollut tietoa. Pahimpien oireiden olisi pitänyt helpottaa viikossa, mutta näin ei käynyt. Eikä se marraskuun flunssakaan parantunut millään.

Oireet jatkuivat läpi koko talven epämääräisinä meissä kaikissa. Heräsin lähes joka aamuyö neljän, viiden aikaan kovaan päänsärkyyn ja kuvotukseen. Ne aamut, jolloin nousin ylös ilman jyskyttävää kipua ja keho levänneenä, olivat harvassa. Harvinaisia olivat myös ne päivät, jolloin niveliäni ei särkenyt ja tunsin itseni terveeksi ja energiseksi. Olin huolissani itsestäni, oireistani ja kummallisen tokkuraisesta olostani. Minun oli vaikea keskittyä kunnolla mihinkään. Jouduin lukemaan asiatekstejä moneen kertaan ennen kuin sisäistin, mistä niissä oli kysymys. Tiedotteen, mainostekstin tai jopa sähköpostiviestin kirjoittaminen kesti kaksi kertaa kauemmin kuin yleensä.

Tiesin, ettei tällä voinut olla enää mitään tekemistä minikään flunssan kanssa. Googlasin reumat, muut autoimmuunisairaudet ja kilpirauhassairaudet. Pelkäsin syöpää. Epäilin varhaisia vaihdevuosia. Minulla oli ollut viimeisten kuukausien aikana ensimmäistä kertaa elämässäni myös kiertohäiriöitä. Vatsanpohjaa kouraisi ajatus kuukautisten poisjäämisestä ja vaihdevuosista nelikymppisenä. Ei vielä, kiitos! Kävin gynekologillani, joka tutkittuaan minut vakuutti, ettei vaihdevuosista ollut mitään merkkejä. Kyse olisi jostakin muusta.

Mika valitteli jatkuvaa kurkkukipua ja kuivaa yskää. Hän tunsu itsensä puolitehoiseksi ja poikkeuksellisen väsyneeksi. Yhä useammin vapaapäivien hikitreenit saivat jäädä ja juoksulenkit vaihtua pitkiin kävelylenkkeihin Espoon rantaraitilla. Hän ei halunnut leikkiä terveydellään treenaamalla puolikuntoisena. Hänkin oli huolissaan nuutuneesta olotilastaan, koska palomiehen työ edellytti huippukuntoa.

Andreilla flunssat seurasivat toinen toisiaan. Se oli täysin poikkeuksellista. Hän ei ollut koskaan aikaisemmin sairastanut korva- tai poskiontelotulehduksia. Ennen tätä talvea hän oli syönyt kymmenen elinvuotensa aikana vain muutaman antibioottikuurin. Nyt hän niisti, yski ja nieli paksua limaa koko ajan. Myös hänen silmänsä olivat usein kirkuvanpunai-

set, vuotavat, valonarajat ja kipeät. Niin kipeät, että hän saattoi itkeä niitä iltaisin. Olin ihmeissäni ja neuvoton. Kaikki kotikonstit tuli kokeiltua ja lastenlääkärisiskoja konsultoitua monen monta kertaa. Mikään ei tuntunut auttavan.

”Miksi Andrei on koko ajan kipeänä? Voiko syy olla uimahallin vedessä?”, pohdin ääneen päivittäin. Mielessäni kävi myös, olisiko hän voinut allergisoitua Lyyllille, vuoden ikäiselle Serra de airesinpaimenkoirallamme. Kiistelimme Mikan kanssa siitä, pitäisikö Andrein lopettaa vesipallon harrastaminen. Mika ja Andrei vastustivat lopettamisajatusta kiihkeästi. Sovimme, että seuraamme tilannetta. Joka tapauksessa hiihtoloma toisi viikon tauon uintitreeneihin.

Olimme varanneet siskoni kanssa perheillemme hiihtoloman Italian Alpeille, Dolomiiteille, jo alkusyksystä. Varsinkin Andrei odotti elämänsä ensimmäistä alppihiihtomatkaa malttamattomana ja innoissaan. Flunssasta viisi. Lähdimme reissuun puolikuntoisina nenäsuihkeet ja -liinat käsimatkatavaroihin pakattuina. Olin varautunut siihen, että jos laskettelu ottaisi liiaksi voimille, viettäisin aikaani Madonna di Campiglione kahviloissa ja lukisin kirjoja. Tiesin, että nauttisin siitäkin. Tiesin nimittäin myös olevani seurueemme ylivoimaisesti huonoin ja hitain laskija, sananmukaisesti perässähiihtäjä. Päinvastoin kuin muut, en rakastanut kumpareisia ja mustia rinteitä eikä minulla ollut pakottavaa tarvetta päästä mäkeen heti aamuyhdeksältä. Tärkeämpää minulle oli päästä Italiaan kuin laskettelemaan.

Italia oli ollut perheemme yhteinen kiinnostuksen ja rakkauden kohde jo vuosia. Olimme viettäneet kaikki mahdolliset lomamme eri puolilla Italiaa ja haaveilleet kakkoskodista läheltä merta, vuoria ja viiniviljelmiä. Viihdytimme itseämme katselemalla italialaisten kiinteistövälittäjien nettisivuilla myynnissä olevia vanhoja ”kivikasoja”. Mika

haaveili vuoden vuorotteluvapaasta, jonka aikana hän rakentaisi ja kunnostaisi kivikasasta perusmukavuuksin varustetun talon. Mika remppaisi, minä tekisin kirjoitushommia ja Andrei kävisi italialaista koulua. Suunnittelimme toteuttavamme unelmamme ennen Andrein teini-ikää. Ensin kuitenkin nauttisimme uudesta kodista meren rannalla ja rauhallisemmasta elämänvaiheesta tutuissa arkiympyröissä. Andreilla oli ihana luokka ja maailman paras pianomaikka Espoon musiikkiopistossa. En ollut valmis jättämään vastikään omilleen muuttaneita nuoriamme. Myös he tarvitsisivat vielä meitä lähellään. Ei liikaa muutoksia kerralla.

Olisikohan ollut loman toinen tai kolmas päivä, kun havahduin yhtäkkiä siihen, etten ollut kuullut Andrein yskivän tai niistävän vähään aikaan ollenkaan. Mahtavaa! Oliko hän vihdoinkin terve?

”Sama juttu. En ole yskinyt täällä yhtään öisin. Ja huomaa, mun äänikin on paljon parempi?”, vastasi Mika, kun kerroin huomioistani hänelle. Sekin oli totta. Hänen äänensä ei enää röhissyt eikä hajonnut puhuessa. Sitä paitsi sekä hän että Andrei olivat muutenkin voimiensa tunnossa. He seisoivat parhaan loistonsa nähneen, nuhjuisen loma-huoneistomme eteiskäytävässä kypärät päässä ja monot jalassa huikkaamassa moidoja joka aamu jo siinä vaiheessa, kun itse vasta heräilin ja nousin sängystä pohkeet tulella kahvinkeittoon. Yhtään liioittelematta he olivat hissijonon ensimmäiset aamuisin ja rinteiden viimeiset laskijat iltaisin – yhdessä siskoni perheen kanssa. Minulle riitti vähempikin.

Kannatti näemmä tulla Italiaan. Uskomatonta, että sitkeästi vaivanneet taudit katosivat vuoristoilmastossa saman tien. Oma vointinikin oli paljon parempi. Varsinkin silmät tuntuivat pitkästä ajasta lähes normaaleilta. Sain tosin ensimmäisenä laskupäivänä, kolmannessa laskussa keskellä kapeaa ja jyrkkää mustaa rinnettä niskaani italialaisen keski-ikäisen miehen. Hän menetti suksiensa hallinnan kovassa vauhdissa

ja lensi polvet edellä takaraivooni. Kypärän ansiosta selvisin kovasta törmäyksestä lievällä aivotärähdyksellä ja koko viikon kestäneellä niskakivulla. Sen verran pelästyin, että laskettelin loppuloman taakseni vilkuillen ja peläten vauhtia rakastavia laskutaidottomia italialaisia. Läheltä piti -tilanteita näkyi rinteissä yllättävän paljon.

Italia teki taas kerran meille hyvää. Palasimme kotiin terveinä, onnellisina ja kasvot auringosta päivettyinä.

•

”Andreilla on 39,6 kuumetta”, soitin Mikalle töihin kolmannen päivän iltana kotiinpaluumme jälkeen. Kymmenen-vuotias hehkui kuumaa vapisevana, hiljaisena ja pelokkaana. ”Mitä jos hän alkaa kouristaa?”, kysyin Mikalta. Olin itse kuumekouristanut pienenä ja tiesin taipumuksen periytyvän.

”Ei mitään hätää. Tuskin kouristaa. Voit antaa Buranaa ja Panadolia kumpaakin yhtä aikaa. Ota Andreilta vaatteita ja peittoa pois ja avaa ikkuna. Kylmä märkä pyyhe otsalla viilentää myös oloa. Soita uudelleen, jos et saa kuumetta laskemaan”, hän vastasi.

Andrei ei kouristanut, mutta ei laskenut kuumekaan alle 38,8:n yli kahteen viikkoon. Hän oli myös yhtä limainen ja tukossa kuin ennen lomaamme. Kävimme lääkärissä kahdesti, mutta syytä korkeaan kuumeeseen ei löytynyt. Hänellä ei ollut influenssaa eikä lääkekuuria vaativaa bakteeritulehdusta. ”Nyt on paljon liikkeellä pitkittynyttä flunssaa, herkästi tarttuvia virustauteja, joihin saattaa liittyä kova kuumeikin” sanoivat lääkärit ja muistuttivat, ettei kouluun saa mennä ennen kuin on ollut kaksi täysin kuumeetonta päivää.

Andrei oli lopulta poissa koulusta lähes kolme viikkoa. Enemmän kuin yhteensä neljän ensimmäisen kouluvuotensa aikana. Pari ensimmäistä viikkoa hän oli niin kipeä, ettei jaksanut kuin nukkua tai maata hiljaa mummon kutoman peiton alla olohuoneen sohvalla. Hän ei jaksanut puhua, lukea,

katsella videoita, pelata eikä leikkiä. Hänellä ei ollut nälkä eikä jano. Pakotimme hänet syömään pieniä suupaloja ja juomaan muutamia kuluksia kerrallaan. Kova kuume oli saanut hänet pikkupojasta lähtien oksentamaan, valitettavasti myös unissaan. Kymmenenvuotiaamme oli kuin haamu entisestä elinvoimaisesta ja reippaasta itsestään. Kunnes koitti ensimmäinen kuumeeton päivä, ja vielä toinenkin ja saimme pojan vihdoin takaisin kouluun. Sitkeä lima hengitysteissä ja vuotavat punaiset silmät vaivasivat häntä silti edelleen.

Mitä pidemmälle kevät ehti, sitä erikoisemmaksi oma kehoni muuttui. Aamuyön päänsäryt ja jatkuvat nivelkivut olivat palanneet. Silmiä kirvelsi ja aristi. Kuukautiset tulivat miten sattui. Pähkinät, siemenet, raaka porkkana, uunikirjolohi ja Bura-Caps juutuivat nieluun ja oksettivat. Vatsani oli koko ajan sekaisin. Minua väsytti ja paleli, joka paikkaan särki. Sain hullun lailla kutisevia pieniä punaisia näppylöitä eri puolille kehoa. Päivisin tuntui usein siltä kuin olisin ollut pienessä kannissa. Asiakastapaamisissa ja suunnittelupalavereissa jouduin skarppaamaan, etteivät muut huomaisi huonoa oloani ja aivosumuani. Iltaisin en saanut itseäni enää entiseen tapaan liikkeelle: juoksemaan, jumpaamaan ja joogaamaan. Käytin kallista kuntosalikorttiani kerran tai kaksi kuukaudessa. Kävin sairausvakuutukseni turvin useiden erikoislääkäreiden vastaanotolla, mutta syitä oireilleni ja kivuilleni ei löytynyt. Olin yhä varmempi, että kyse oli varhaisista vaihdevuosista. Siitä olin varma, etten ollut hullu. Oireet ja tuntemukset olivat todellisia, vaikka muut niille pyörittelivätkin päätään.

•

Tämän kaiken sairastupameiningin väliin mahtui myös uuden kodin ensimmäiset yhtiökokoukset. Olimme jo joulukuun lopussa lähettäneet kaikille naapureillemme sähköpostiviestin, jossa kerroimme olevamme kiinnostuneita

sekä hallitusjäsenyydestä että putkiremontin suunnittelu-ryhmään osallistumisesta. Meitä huolesti, että LVIS-urakkaan liittyvistä asioista oli hallituksessa päättämässä vain kaksi osakasta, kun kolmantena jäsenenä ollut myyjämme oli poismuuton myötä irtisanoutunut tehtävästä. Halusimme ehdottomasti päästä vaikuttamaan tehtäviin päätöksiin ja syntyviin kustannuksiin.

Se, miten viestiimme vastattiin, yllätti meidät. Hallituksen puheenjohtajan suhtautuminen oli nuivaa. Kävi ilmi, että hallitukseen oli ollut jo vuosia vaikea saada vapaaehtoisia taloyhtiön ylläpidosta ja kehittämisestä kiinnostuneita jäseniä. Monet osakkaat vastasivat kuitenkin kannattavansa hallituksen koon kasvattamista ja jopa yhtiöjärjestyksen uudistamista ja päivittämistä uuden asunto-osakeyhtiölain mukaiseksi. Niinpä sähköpostiviestittelystä seurasi kutsu ylimääräiseen yhtiökokoukseen, jossa Mika tuli valituksi hallitukseen.

Samassa tilaisuudessa kuulumme ensimmäistä kertaa yhtiön ratkaisemattomasta tonttiongelmasta ja siitä, ettei yhtiömme ilmeisesti sijainnutkaan omalla tontilla. Isännöitsijätodistuksessa oli ollut tältä osin virhe. Puheenjohtaja selitti kaikille, että yhtiömme sijaitsi ikivanhalla tilalla, johon kuului myös kaksi erillistä, muiden omistamaa tonttiluiskaa. Niiden yhteispinta-ala oli yli 600 m². ”Kyllähän se on ollut aina tiedossa, ettei kulmatontti kuulu meille. Onhan asiaa yritetty vuosien saatossa ratkaistakin”, kertoi eräs osakkaista.

Kulmatontti oli osoittautunut nyt ongelmaksi. Tai mahdolliseksi ongelmaksi. Putkiremontin valmistelussa oli käynyt ilmi, ettei yhtiömme saisi rakennuslupaa remontille ennen kuin se hankkisi kulmatontit omistukseensa ja muodostaisi vanhasta tilasta ja tonttiluiskista kaavanmukaista tonttia. Ongelma oli, ettei kukaan tiennyt tai muistanut, kenelle nämä tonttiluiskat kuuluivat. Ja ilmeisesti, mikäli tonteille ei löytyisi omistajia, joutuisimme kaupungin niin sanottuun pakkolunastusmenettelyyn. Siinä tonteille laskettaisiin hinta

käyvän arvon mukaan. Kokouksessa eräät tahot naureskeli-
vat, että tarjotaan tonteista tonni, niin eiköhän se ole siinä.
”Jos tälle asialle ei ole tähänkään asti tarvinnut tehdä mitään,
niin tuskin nytäkään”, arvioivat monet.

”Selvitämme tätä rakennuslupa- ja tontinlunastusasiaa
kaupungin viranomaisilta. Palataan tähän viimeistään seu-
raavassa yhtiökokouksessa syksyllä”, päätti puheenjohtaja
kokouksen.

Meitä ei naurattanut. Oli päivänselvää, ettei tonttien lunas-
tuksesta selvittäisi tonnilla. Yli 600 neliötä maata muutaman
loikan päässä merenrannasta maksaisi todennäköisesti useita
satoja tuhansia euroja. Mahdollinen rakennusoikeus nostaisi
hintaa vielä merkittävästi lisää. Me emme olleet varautuneet
tällaiseen lisäkustannukseen. ”Mikseivät myyjät olleet kerto-
neet tonttiasiaista meille, vaikka olivat tienneet siitä?” ihmet-
telimme Mikan kanssa. Tulevat ylimääräiset kustannukset
huolestuttivat meitä.

Lähetimme asiasta vielä samana iltana sähköpostiviestin
asuntokaupat hoitaneelle välittäjälle. Kerroimme palaa-
vamme asiaan heti kun tiedämme siitä enemmän, ja että tältä
osin tulemme reklamoimaan kaupan ja vaatimaan hinnan-
alennusta tontinlunastushinnan arvosta. Pelkäsimme, että
tontinlunastuksesta voisi aiheutua meille kymmenien tuhan-
sien eurojen lisäkustannus. ”Turha stressata siitä nyt. Neu-
votellaan tästä sitten myyjien kanssa, kun tiedämme enem-
män”, sovimme Mikan kanssa. Tuntui turhalta avata keskus-
telua hinnanalennuksesta epävarmoilla tiedoilla.

Kevät ei tuntunut saapuvan Suomeen ikinä. Vielä maaliskuun
lopulla lunta ja pakkasta riitti kyllästymiseen asti. Meillä oli
myös kotona ihan liian viileää. Maanvarainen lattia hohkasi
kylmää, eikä vanhojen pattereiden teho riittänyt lämmittä-
mään sitä. Tein töitä umpijäässä ja sormet kohmeessa, ranne-

lämmittimiä myöten villaan kääriytyneenä. Poltimme takkaa ja kynttilöitä, ja kieltämättä niiden loimu loi aina hetkeksi lämmintä tunnelmaa. Kaipasin villahousutonta elämää, plussa-asteita ja pikkukenkiä. Mutta ei, kinokset kasvoivat vielä huhtikuussakin ja ulkolämpömittari pysyi päivästä toiseen miinuksella. Merituuli teki ilmasta viimeisen ja vielä kylmemmän oloisen. Mikaa tämä ei haitannut. Hän nautti siitä, että kunnon hiihtokelit jatkuivat ja hän pääsi jälle hiihtämään suoraan kotiovelta. Ja olivathan päivät jo selkeästi pidempiä ja valoisampia.

Lopulta kun kevät vihdoinkin tuli, se vaihtui hetkessä helteiseksi kesäksi. Aurinko lämmitti pilvettömältä siniseltä taivaalta jo huhtikuun lopusta lähtien, ja ihmiset kaivoivat pihagrillejä esiin. Meillä oli jo vuosia ollut tapana juhlia vappua kotona perheen ja ystävien kanssa, joten järjestimme pienet bileet tälläkin kertaa. Vappupäivän sää oli mitä täydellisin terassibrunssille. Vieraat toivat tullessaan pullokaupalla kuohuvaa ja perinteisiä suolaisia vappuruokia: sillejä, juustoja, graafileita, nakkeja, perunasalaattia ja patonkia. Mika oli paistanut vadillisen maailman parhaiksi rankattuja munkkeja. Kaikki kehuivat yhteen ääneen uutta ihanaa kotiamme. Vappuperinteisiimme kuuluen soitatimme olohuoneen stereoista volyymit kaakossa KOM-teatterin Kansainvälinen-levyä.

Koti muuttui aurinkoisena päivänä saunaksi, jonne läikähtyi ilman jatkuvaa läpivetoa. Otin tavaksi nauttia iltapäiväkahvit auringon paahteessa atriumpihallamme, jonka muurien sisäpuolelle eivät merituulet yltäneet. Ja aina kun oli mahdollista, kun työtilanne salli, karkasin yksin, koiran tai vapaalla olevan Mikan kanssa merenrantaan. Kävelyille, juoksulenkeille tai vain kallioille horisonttia tuijottamaan. Se oli parasta meditaatiota mitä tiesin.

Homekodin ostaneen perheen kafkamainen selviytymistarina.

Homeäidin päiväkirja kertoo eteläespoolaisen perheen koko elämän peruskallion, terveyden, toimeentulon ja turvallisen arjen, horjuttaneesta vuosien homekotikriisistä.

Päiväkirjamerkintöihin perustuva kirja on koskettava tarina tavallisen lapsiperheen arjessa selviytymisestä kodin ja koko omaisuuden yhtäkkisen menetyksen jälkeen, homeille altistumisen seurauksista, vuosia kestävästä oikeusriidasta, taloyhtiöpiinasta, loputtomasta muutto-kierteestä ja taloudellisesta ahdingosta. Kirja rohkaisee ja neuvoo; homekotikriisistä on mahdollista selvitä täyspäisenä ja hengissä. Kirjassa on myös selviytymisopas samankaltaisessa tilanteessa oleville.

Susanna Makaroff on espoolainen valtiotieteilijä ja viestintäalan yrittäjä. Kirjan kirjoittamisen jälkeen Susanna on tehnyt aktiivisesti sisäilmaongelmiin liittyvää vaikuttajaviestintää ja vapaaehtoistyötä kokemusasiantuntijana.

www.wsoy.fi

99.1

ISBN 978-951-0-50039-2